

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 15 Issue 1 Year: 2018

Problems and solution proposals of cinema education in Turkey

Türkiye’de sinema eğitiminin sorunları ve çözüm önerileri¹

Nuray Hilal Tuğan²

Abstract

The cinema that emerged in the late 19th century is one of the newest forms of art. Therefore, it is necessary to evaluate the education of cinema which is a visual arts field in art education. Cinema education in our country started in the middle of the 1970s and took its place in academic education as one of the departments of the Faculty of Fine Arts and the Faculty of Communication. However, this binary structure has brought the tendency to treat cinema as a science in the Faculty of Communication and as an art form in Faculty of Fine Arts. In this study, it was tried to show that the lack of the bilateral approach to cinema education was discussed, then cinema was taken as a multidimensional phenomenon and it required an education that was designed to overcome this dual approach. When approaching cinema as a multidimensional phenomenon, it was firstly reached that television and cinema education should be arranged in a way to have a different academic viewpoint, and that the reception of students with cinema education by center examination is counterproductive to the nature of cinema as an art scene.

Keywords: Arts Education; Visual Arts Education; Cinema as Art; Cinema Education.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Özet

19. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkan sinema en yeni sanat formlarından biridir. Dolayısıyla görsel bir sanat dalı olan sinemanın eğitimi de sanat eğitimi içerisinde değerlendirmek gerekmektedir. Ülkemizde sinema eğitimi 1970’lerin ortalarında başlamış, günümüze kadar geçen süreçte Güzel Sanatlar Fakültelerinin ve İletişim Fakültelerinin bölümlerinden biri olarak akademik eğitimde yerini almıştır. Ancak bu ikili yapı İletişim Fakülteleri’nde sinemayı bir bilim olarak, Güzel Sanatlar Fakülteleri’nde ise bir sanat formu olarak ele alma eğilimini de beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada sinema eğitime söz konusu ikili yaklaşımın eksiklikleri tartışılmış, ardından sinema çok boyutlu bir olgu biçiminde ele alınarak bu ikili yaklaşımı aşacak bir bakış açısıyla oluşturulmuş bir eğitimi gerektirdiği ortaya koyulmuştur. Sinemaya çok boyutlu bir olgu olarak yaklaşıldığında öncelikle televizyon ve sinema eğitimlerinin birbirinden ayrı akademik bakış açısına sahip olacak şekilde düzenlenmesi gerektiği ve sinema eğitimi veren fakültele merkezli sınavla öğrenci alımının bir sanat dalı olarak sinemanın doğasına ters düştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi; Görsel Sanatlar Eğitimi; Sanat olarak sinema; Sinema Eğitimi.

¹ Bu çalışma Pamukkale Üniversitesi tarafından düzenlenen 1. Uluslararası Sanat Eğitimi Sempozyumu’nda (20-22 Nisan 2017) sunulan “Disiplinlerarası bir Sinema Eğitimi” başlıklı bildiriden üretilmiştir.

² Yrd. Doç. Dr., Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Radyo ve Televizyon Programcılığı Programı, nhtugan@baskent.edu.tr

Giriş

Sanat günümüzde en tartışmalı kavramlardan biri olarak literatürde yer almaktadır. En basit ve genel tanımıyla sanat bir anlatım aracı ve biçimidir. Başlıca sanat faaliyetlerinin hepsi alımlayıcısına bir şeyler anlatma amacını taşımaktadır. Bu açıdan yaklaşıldığında sanatın sadece sanatçının kendini ifade tarzı değil; aynı zamanda bir bilgi biçimi olduğu da görülmektedir. Dolayısıyla sanat aracılığıyla üretilen bilgi; bilim ya da felsefe tarafından üretilen bilgi kadar değerli ve önemlidir. İnsanlığın dünyayı anlamlandırmasında bilim ve felsefe kadar yararlı bilgileri içerir ancak insanlık tarihinde tuttuğu yer bilim ve felsefe ile karşılaştırıldığında farklıdır. Sanatı bir ifade biçimi olarak tanımladığımızda tarih boyunca insanların sanat aracılığı ile kendilerini anlatabilmek için çok çeşitli yollara başvurduğunu ve bu yolların ve araçların çeşitli sanat dallarını ortaya çıkardığı görülmektedir. Bu sanat dallarından bir kısmını ifade eden “görsel sanatlar başlığı, resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğraf, tekstil, moda tasarımı, seramik gibi geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu sanat dallarının tümüyle ilgili olarak okul öncesinden yüksek öğrenime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara ise “Görsel Sanatlar Eğitimi” ya da “Sanat Eğitimi” adı verilmektedir” (Kırışoğlu, 2002:2).

Sanat eğitimi bireylere istendik ve yöntemli olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma, ayrıca bu eğitimi alan bireylerin mevcut sanatsal yeteneklerini amaçlı ve yöntemli olarak geliştirme ve yetkinleştirme süreci olarak tanımlanmakta ve yaratıcılık eğitiminin ön planda tutulduğu bir eğitim biçimini içermektedir. 19. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkan sinema ise en yeni sanat formlarından biridir. Başlangıçta teknolojik bir gelişme olarak ortaya çıkan, daha sonra ise kitle iletişim aracı olarak gelişen sinema, sanatçıların bu yeni teknolojinin sınırlarını ve potansiyelini keşfetmesiyle birlikte bir sanat formu olarak itibar kazanmıştır. Sinemanın bir sanat olarak özelliklerini ele almadan önce sanatın insan hayatının en önemli alanlarından biri olarak niteliklerini ortaya koymak gerekmektedir.

Sanat günümüzde ve geçmişte birçok yaşam unsurunun arkasında kalmış olsa da insan hayatındaki yeri ve önemi herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. İnsanoğlunun var oluşundan beri, varlığı kabul edilen sanat, düşünürler ve sanatçılar tarafından farklı algılanmış ve dile getirilmiştir. “Platon, sanatın bir yansıma olduğunu söyleyerek, varolan bir kopyayı tekralamak ya da kopya etmek olarak tanımlamıştır, ancak Aristo’ya göre sanat tam tersine duyguları dışa vuran ve madde ile birleştiren, hayatı açıklayan bir kavramdır. Gombrich, sanat kavramının olmadığını “sanatçıların” olduğunu savunurken, Picasso “sanat ne değildir ki” veya “Sanatın ne olduğunu bilseydim onu kendime saklardım.” ifadeleriyle “sanat”ı yorumlamıştır” (Özsoy,2007:22-24).

İnsanlık tarihine bakıldığında, sanatın başlangıçtan beri insanoğlunun bir parçası olduğu görülmektedir. Tarih öncesi çağlarda insanların ataları için söyledikleri şarkılardan, yaptıkları ilk danslardan ve avcılarının avlarını ilk kez mağara duvarlarına çizmelerinden; ebeveynlerin çocukları için ilk kahramanlık hikâyelerini anlatmaya başlamalarından bu yana sanat, insan hayatının betimlenmesini, anlatılmasını ve daha da önemlisi kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamıştır. İnsanlar her zaman hayata ve dünyaya ilişkin önemli konuları anlamlandırmaya ihtiyaç duymuşlardır. Bu amaçla ruh ile bedeni, zekâ ile duyguyu, zamanla mekânı ve yaşantılarındaki olayları birbirleriyle ilişkilendirmişlerdir. Bu bağlantıları ve açıklayamadıkları başkaca şeyleri ifade edebilmek içinde sanatı keşfetmişler ve yaratmışlardır(Özsoy,2007:19).

Sanat eğitiminin temel hedefi, sanatsal olana ulaşmak değil, bireye ulaşmaktır. Bu anlamda sanatsal olana ulaşmak sanatın amacı olarak görülmelidir. Sanat eğitiminin hedefi bireye ulaşmak olarak tanımlandığında sanat eğitiminin, bireyin ihtiyacına cevap verecek şekilde oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Toplum oluşturulan kişilerin ve öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek bir sanat eğitimi programı oluşturmak ise ancak bu kişi ve öğrencileri iyi tanımakla ve isteklerini bilmekle gerçekleşebilir. Her birey farklı ihtiyaçlara sahiptir ve her program farklı gereksinimlere karşılık verebilir. Sanat eğitimi, eğitim birimlerinin programlarında kullanılacak genel sanat dilinin yanı sıra ülkenin tarihsel geçmişi, toplumsal ve kültürel koşulları ve gelenekleri

üzerine kurulurken, küreselleşen dünyada ulusal boyutun uluslararası boyutla iç içe geçmesi de göz önünde bulundurulduğunda bireylerin ihtiyaçlarının artarak farklılaşacağı ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda gün geçtikçe farklı çağdaş sanat eğitimi yaklaşımlarına gereksinimler oluşacaktır (Onan, 2005).

Sanat Olarak Sinema

Read’e göre (1981:27), insanoglunun kayıt altına alınan yazılı tarihinin başlangıcından beri sanatın, kuramcılar, sanatçılar, sanatseverler ve araştırmacılar tarafından farklı bakış açılarıyla pek çok tanımını yapılmıştır. Sanatı tanımlamanın zorluğundan yola çıkan Monaco (2001:27) bir zamanlar Robert Frost’un “şiir tercüme edilemeyen ise, o zaman sanat da tanımlanamayandır” görüşünden yola çıkarak, zor da olsa sanatı tanımlamaya çalışmanın eğlenceli olacağını belirtmektedir. Buna göre sanat sözcüğünün anlamı ve sınırları tarihsel süreç içerisinde çok defa değişikliğe uğramıştır; ancak sanat insani faaliyetin başka hiçbir eylemde olmadığı kadar geniş bir alanını kapsamaktadır ve dolayısıyla bir etkinlikten ziyade hayata karşı bir tutum olarak görülmektedir (Monaco, 2001:27). Örneğin Eflatun (Platon) sanatı tanımlarken mimesis kavramı üzerinde durarak, sanatın kopya ve taklit etme ayrıca imgeyi tekrar imgeleme amacı üzerinde durmaktadır (Read, 1981; 127). Kelime anlamı olarak bakıldığında san’a kelimesinin Arapça kökenli olduğu ve sanat kelimesinin sana’a kökünden gelen "yapmak, üretmek" anlamında kullanıldığı görülmektedir. Kelimenin kökeninde bulunan söz konusu yapma ve üretme eylemi gündelik ve olağan bir eylemi ifade etmemektedir. Bu açıdan yaklaşıldığında sanat insanoglunun bir yaratması ve insanın kendini bu şekilde ifade etme yollarından biridir (Mülayim, 1994:17).

Sanatın tanımı tarihsel süreç içerisinde değişirken, sanat dallarının tanımlanması da tarihsel olarak değişim göstermiştir. Monaco’ya göre (2001: 27) Antikite’de yaşayanlar sanat olarak yedi etkinliği biliyorlardı: Tarih, Şiir, Komedi, Tragedya, Müzik, Dans ve Astronomi. Günümüze doğru yaklaştıkça öncelikle sanat ustalıklarla eş anlamlı olarak kullanıldı, daha sonra bu benzetmeden vazgeçilerek sanatçı ve zanaatçı arasında ayırım yapıldı. 19. Yüzyılın sonlarına doğru sosyal bilimlerin kurumsallaşmasıyla birlikte sanat kavramının alanı daraldı ve günümüzde kullanılan anlamını aldı.

Monaco fotoğraf ve sinemanın keşfini de göz önünde bulundurarak sanatlar tayfını üç düzeyde ele alır (2001:31):

1. Gerçek zamanda varolan gösteri sanatları.
2. Konu hakkında gözleyiciye bilgi aktarmak için (hem çizimsel hem de yazılı) yerleşik kod ve geleneklere dayalı temsil sanatları
3. İzleyici ile sanat yapıtının içeriği arasında dolaysız bir ilişki kuran, kendi gösterge sistemleri bulunan, ancak temsil sanatlarından daha dolaysız bir niteliğe sahip kayıt sanatları

Sinemayı kayıt sanatları içerisinde değerlendirmek gerekmektedir. Kayıt sanatları konu ile sanat yapıtını alımlayan kişi arasında çok daha doğrudan bir iletişim kurar. Bu sanatların dili, çizimsel ve edebi dile göre, önemli ölçüde daha basit ve daha doğrudandır. Gerçeğe benzerlik yönünde teknolojinin de katkısıyla ilerleme kaydetmişlerdir. Sesli film sessiz filme göre, renkli film ise siyah-beyaz filme göre gerçekliğe daha da yaklaşmıştır (Monaco, 2001: 30-31).

Sinemayı ve filmleri kayıt sanatları başlığı altında incelemek esasen bu karmaşık olguyu açıklamak için işlevsel bir yol önerse de yeterli değildir. Filmleri yalnızca sanat olarak değil, teknolojik bir icat olarak bilimsel bir araç, aynı zamanda popüler bir eğlence biçimi ve bir kitle iletişim aracı olarak da değerlendirmek gerekmektedir. Sinemanın söz konusu çok yönlü doğası anlaşıldığında bir sanat dalı olarak sinemanın eğitime de çok yönlü bir bakış açısıyla yaklaşılacak daha kolay olacaktır.

Sinema sanatı multidisipliner bir yapıya sahiptir ve bu sanat tüm sanat dallarından, dünya meselelerinden, insani ilişkilerden faydalanabilir (Charles ve Haidee, 2011, s.22). Onaran (1999:4) “sinema nedir?” sorusuna “sinema tüm sanatların mirasçısı bir sanattır” şeklinde cevap vermektedir. Sinemayı; anlatımı, hareket halinde görüntüler aracılığıyla sağlama sanatı olarak tanımlamak mümkündür (1999:6). Bu açıdan yaklaşıldığında kendinden önce ortaya çıkan sanat

dallarının mirasçısı olarak görülen, aynı zamanda diğer sanat dallarında olmayan anlatım araçlarına da (kamera hareketleri, çekim ölçekleri gibi) sahip bulunan sinemanın ve sinema sanatçılarının eğitiminin sanat eğitiminden ayrı tutulamayacağı anlaşılmaktadır.

Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi

“Eğitim, toplumların ve ulusların, sosyal ve ekonomik açıdan kalkınmasının gereksinimlerinden biridir. Özellikle çağımızdaki teknolojik gelişmelere paralel olarak bireylerin ve toplumların bilgiye olan gereksinimi artmıştır” (Mercin ve Alakuş, 2007:14-15). İnsanoğlu farklı ve çok çeşitli eğitim ihtiyacı olan bir canlıdır. Sanat eğitimi söz konusu eğitim ihtiyacının en önemli bileşenlerinden biri olarak ele almak gerekmektedir. Bireylerin ve toplumların eğitilmesinde, sanat eğitimi felsefe, bilim ve teknik gibi diğer alan eğitimleriyle birlikte en önemli eğitim alanlarından birini teşkil etmektedir (Mercin ve Alakuş, 2007:15).

Türkiye’de nitelikli eğitim talebi her geçen gün artmaktadır. Bu talep ve ihtiyacı karşılama görevi ayrıca geleceğin şartlarına uygun bireyler yetiştirmek eğitim sistemine ve konuyla sivil toplum kuruluşlarına düşmektedir. Toplumunu oluşturan yeni nesil ve bireylerin yetiştirilmesinde genel eğitimin işlevi yadsınamasa da, formal eğitimin önemi daha büyüktür. Zira genel eğitim toplumsal aktörlerin gündelik yaşantısı içerisinde doğaçlama bir şekilde var olurken, formal eğitim sistematik bir süreç içerisinde gerçekleştirilmek zorundadır. Bu eğitim süreci eğitim alan kişilerin bu süreçte beklenen kazanımları elde etmesinde en etkili yöntemlerden biridir (Mercin, 2006:1).

Sanat eğitimi, yaratıcılığın ön planda tutulduğu, hayalgücü ve yorum yapabilme yeteneğini geliştiren ıraksak düşünmenin geliştirildiği, öğrenci merkezli eğitim anlayışı çerçevesinde bireysel gelişimi ve kişisel eğilimlerin yönlendirildiği bir eğitim biçimini ifade etmektedir. Bu eğitimin temel amacı çocuk ve gençleri sorgulayan, denemekten korkmaktan, görebilen bireylere dönüştürmektir ve bu sebeple eğitim sisteminin her aşamasında kesintiye uğramadan devam etmelidir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012: önsöz)

Kırışoğlu (1991:83) sanat eğitiminin; bireylere estetik bir yargıya varabilme konusunda yol göstermeyi amaçlarken, yeni sanatsal biçimleri hissederek eğlenmeyi öğrettiğini ifade etmektedir. Bu anlamda sanat eğitiminin tek amacı sanatçı yetiştirmek değil; toplumun diğer bireylerini de yaratıcılığa yönlendirip, bu kişilerin çeşitli alanlardaki (bilgisel, bilişsel, duyuşsal ve duygusal) eğitim gereksinimlerini karşılamaktır. Sanat eğitimi yaş kategorisine bakılmaksızın her birey için elzemdir. Ayrıca kişinin yaratıcı potansiyelini ortaya çıkarmak, bu şekilde eğiterek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için gereklidir.

Bu açıdan yaklaşıldığında Uçan (2002:2-3) sanat eğitiminin, kişilerin hayatlarını bir amaca uygun ve sistematik biçimde pozitif doğrultuda ilerletme ve dönüştürme süreci olduğunu belirtmektedir. Edeer de (2005:81) dünyada yaşanan hızlı değişimin, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yaşandığını belirterek, öğrenme sürecinde, öğrencilerin daha etkin öğrenmelerini sağlamak için yeni öğretim yöntemlerin gündeme geldiğini ifade etmektedir. Söz konusu “öğretim yöntemlerinden bir tanesi de son yıllarda önem kazanan disiplinlerarası öğretimdir. Etkin öğrenme olarak da adlandırılabilen bu öğrenme biçimi, dersleri alanla ilgili bilgi aktarımından çıkarıp etkileşimin olduğu ve yeni düşüncelerin üretildiği bir ortamın oluşturulması, konulara ve sorunlara bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşarak öğrenmenin etkili ve kalıcı olmasının sağlanması bakımından önemlidir” (Edeer, 2005: 81).

Sinema Eğitimi ve Ülkemizde Sinema Eğitimi

Türkiye’de lisans düzeyinde sinema eğitimi veren temel de iki farklı fakülte bulunmaktadır. Bunlar İletişim Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Fakülteleri’dir. İletişim Fakülteleri’nde Radyo-Tv ve Sinema adı altında örgütlenen sinema eğitimi daha çok sinemayı teknoloji ve bilim olarak ele alırken, Güzel Sanatlar Fakülteleri’nde sinema bir sanat olarak görülmekte ve eğitim anlayışı bu yönde ilerlemektedir. Aşağıda Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesine verilen sinema eğitimi kısa bir tarihçesi verilmiştir.

Ülkemizde sinema eğitimi 1970’li yılların başından itibaren ortaya çıkmıştır. “İlk sinema okulu; 1975 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’ne bağlı olarak kurulan Prof. Dr. Sami Şekeroğlu başkanlığındaki Sinema-TV Enstitüsü olur. Enstitü 1982 YÖK Yasası’yla birlikte Mimar Sinan Üniversitesi’ne bağlanarak Sinema-TV Uygulama ve Araştırma Merkezi adını alır. Bu merkeze bağlı Sinema-TV Ana Sanat Dalı’nda 4 yıllık lisans eğitiminin yanında yüksek lisans ve doktora düzeyinde de eğitim verilmektedir. (Yıldız, 2000). Bu ilk örneğin ardından sırasıyla yine 1975 yılında Eskişehir İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi’ne bağlı Sinema ve Televizyon Yüksekokulu kurulur ve kısa bir süre sonra İletişim Bilimleri Fakültesi adını alır. 1976 yılına gelindiğinde Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde kurulan Ses ve Gösteri Sanatları Fakültesi, 1982 yılında Güzel Sanatlar Fakültesi çatısı altında lisans eğitimi vermeye başlar. Aynı yıl Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve Tv Bölümü kurulur” (Yıldız, 2000). Türkiye’de 2016 yılı itibariyle 65 tane İletişim Fakültesi, 15 Güzel Sanatlar Fakültesi’nin bünyesinde ise Sinema-Tv bölümleri bulunmaktadır.

Türkiye’de özellikle sinema eğitimi veren iletişim fakültelerinde, sinemanın diğer sanat dallarıyla kurduğu ilişkinin sosyal bilim alanındaki farklı disiplinlerle (siyaset, ekonomi, felsefe, hukuk, sosyoloji, vb) kurulabilmesine kolayca rastlanmaktadır. Türkiye’de iletişim fakültelerindeki sinema eğitimi veren bölümlerin birçoğunda hukuk, ekonomi, sosyoloji, iletişim kuramları, edebiyat vb. farklı disiplinlerden dersler bulunabilmektedir (Kari, 2015:7).

Sinema eğitiminin yukarıda sözü edilen farklı disiplinlerden beslenmesi önemlidir. Sinema bir sanat ve kitle iletişim aracı olarak ekonomi, telif hakları, felsefe, psikoloji gibi birbirinden çok farklı alanları da kapsamaktadır ve bu alanlarda bilgi sahibi olmadan sinema yapılması söz konusu olmamaktadır. Duncan ve Ro’un (2014:71) da ifade ettiği gibi sinema eğitimi esnasında, diğer disiplinlerden eklenecek derslerin öğrencilere sinema sanatına uyarlanabilecek/ uygulanabilecek bilgiler olarak sunulması, ayakları yere basan bir sinemacının yetiştirilmesi açısından etkili ve önemlidir.

Sinema eğitiminin söz konusu olumlu nitelikleri yanında olumsuz bazı sorunları da bulunmaktadır. Yıldız (2000) Türkiye’deki sinema eğitiminin sorunlarını aşağıdaki şekilde sıralamaktadır:

1. Sinema alanında eğitim veren fakülte bölümlerinin kurumsal bir yapıya ve kimliğe sahip olmamaları.
2. Sinema-Tv bölümlerine öğrenci alımının merkezi yerleştirme sınavıyla alınması.
3. Lisan eğitimi veren fakültelerin Sinema-TV alanının olmazsa olmaz koşullarından olan teknolojik altyapıya sahip olmaması.
4. Öğretim üyelerinin maaşlarının düşük olması.

Türkiye’deki iletişim fakültelerinde sinema eğitimi veren bölümlere girmek için Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nin (ÖSYM) yaptığı olağan öğrenci seçme sınavına girilmekte ve okumak istenilen bölümün bu sınav döneminde tercihlere göre belirlenen puanın alınması gerekmektedir. Diğer birçok sanat dalının aksine, sinema adayı öğrencinin bir mesleki liseden gelmesi ya da önceden hazırlanmış bir çalışma dosyası sunması şart koşulmamaktadır.(Kari, 2015:8). ÖSYM’nin yaptığı sınavdan, bölüme girmek için yeterli puanı alan öğrencilere mülakat yapılmamaktadır. Dolayısıyla, sinemacı olmaya aday olan kişilerin büyük bir çoğunluğu, tüm diğer alanlara da öğrenci yerleştiren bir sınav sonucu eğitim almak üzere seçilmektedir. Bu koşullar ya da kurallar göz önünde bulundurulduğunda, bu bölümlerde eğitim gören öğrencinin esas amacının sinema sanatını öğrenmekten çok, bir üniversite bitirmek, herhangi bir mesleğe girmek ya da sektörde herhangi bir iş edinmek olduğu gözlemlenebilir (Kari, 2015:9).

Peyami Çelikan (2016) da eğitim sistemimizdeki yapısal sorunların genelde sanat eğitimi, özelde ise sinema eğitimi olumsuz etkilediğini ifade ederek, sinema eğitimindeki sorunların kaynağında her yıl milyonlarca öğrenciyi içine alan merkezi sınav sistemlerinin yapısal etkileri önemli bir yer tuttuğunu belirtmektedir. Çelikan’a göre eğitim sistemi sanata ilgi ve yeteneği olan öğrenciyi teşvik eden, ona sahip çıkan bir yapıya sahip değildir. Bu şartlar altında, başka bölümlere giremediği ya da giremeyeceği için sinema bölümlerine yerleşen öğrencilere 4

yıllık bir eğitim verilmektedir. Bu koşullar altında ulusal ve uluslararası düzeyde başarılı filmler çeken, bir ülke sineması geleneği oluşturabilen güçte ve çapta sinemacılar yetiştirilememektedir (Çelikcan, 2016).

Çelikcan’a göre ülkemizdeki sinema eğitimini diğer sorunları ise şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesindeki Sinema-TV bölümlerine yetenek sınavı ile öğrenci alımının durdurulması.
2. Akademik yapılanma. Ülkemizdeki akademik yapılanmanın pozitif bilimlere uygun olacak şekilde tasarlanması. Sanat eğitiminin gereklerinin göz ardı edilmesi.
3. Teknik altyapı. Sinema-TV bölümlerinin 35 mm film çekmeye uygun teknik altyapıya sahip olmaması.

Görüldüğü ülkemizde sinema eğitiminin sorunlarını ortaya koyan çalışmaların bazı ortak noktaları bulunmaktadır. Merkezi yerleştirme sınavı ile öğrenci alımı, profesyonel sinemacıların akademik kadroda yer almayı ve teknik altyapı yetersizlikleri bu ortak sorunları oluşturmaktadır. Çalışmanın sonuç bölümünde yukarıda sözü edilen bu sorunlara çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır.

Sonuç

Sayısı her geçen gün artmakta olan Sinema-Tv bölümlerinin sorunları da bu artışa paralel olacak şekilde büyümektedir. Güzel Sanatlar Fakültesi ve İletişim Fakültesi bünyelerinde Sinema-TV bölümlerinin açılması akademik anlamda ikili bir yapının oluşmasına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak Güzel Sanatlar Fakülteleri’nde sanat ağırlıklı bir eğitim verilirken, İletişim Fakülteleri’nde sinemanın bir sanat olduğu göz ardı edilerek bir kitle iletişim aracı olarak ele alınmaktadır. Bu ikili akademik yaklaşım öğrenci alımının merkezi sınav şartına bağlanmasıyla birlikte daha karmaşık sorunların ortaya çıkmasına neden olmuş, yetenek sınavı ile öğrenci alınırken sanatçı kişiliği ile sinemaya yön veren bir yönetmenler kuşağı yetişirken Güzel Sanatlar Fakülteleri’nin sinema bölümlerinin öğrenci profili olumsuz anlamda farklılaşmaya başlamıştır. Sinema eğitimi için hayati koşullardan biri teknolojik altyapıdır. Teknolojik altyapısı oluşmamış fakültelerde eğitim gören öğrencilerin teknoloji ve uygulamaya sıkı sıkıya bağlı bir sanat dalı olan sinemaya ilişkin altyapı bilgileri eksik kalacaktır. Sinema eğitimi örneğin görüntü düzenlemesi için temel olan kameralar olmadan, kurgu için gerekli program ve bilgisayarlar olmadan verilemez. Bu açıdan yaklaşıldığında sinema bölümlerinin teknolojik altyapısı tamamlanmadan eğitim sürdürmesi düşünülemez.

Ülkemizde sinema eğitiminin bir diğer önemli sorunu akademik kadro yapısından kaynaklanan sorunlardır. Bu anlamda sinema bölümlerinde kuramsal eğitim veren akademik kadro ile uygulamadan gelen profesyonel sanatçıların dengeli bir oranda yer almaları gerekmektedir. Sinema eğitiminin sorunları bu şekilde ortaya konduktan sonra söz konusu sorunlara yönelik çözüm önerileri de geliştirmek gerekmektedir. Öncelikle sinema-TV bölümlerine yetenek sınavı ile öğrenci alınmalıdır. Bu yöntem ile hem öğrenci kalitesi yükselecek hem de elde var olan kaynaklar sinemacı olmak amacıyla isteyen yetenekli bir öğrenci profili için kullanılacaktır. Öğrenci profiliyle ilgili gerekli düzenlemelerden sonra akademik kadro profili de daha fazla sinema profesyonelinin yer alacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Son olarak teknolojik altyapının oluşturulması için yalnızca üniversitelerin bütçeleriyle yetinmeyip, sektörün de desteğinin sağlanabilmesi için birtakım uygulamalara gidilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*, Pegem Akademi, Ankara.
- Çelikcan, P. (2016). Ülkemizde Sinema Eğitiminin Sorunları, <http://www.sinefest.com/ulkemizde-sinema-egitiminin-sorunlari.html>
- Edeer, Ş. (2005). Sanat Eğitiminde Disiplinlerarası Yaklaşım. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 78–84.

- Kari, Sezer. (2015). Türkiye’de Sinema Eğitiminin Üretim Sürecine Yansımaları ve Deneysel Sinema, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo, Sinema ve Televizyon Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kırıçoğlu, Olcay: Sanatta Eğitim, Pegem A Yayıncılık, 1991, Ankara.
- Kırıçoğlu, Olcay. Sanatta eğitim, görmek, öğrenmek, yaratmak, Pegem A Yayınları 2002, Ankara.
- Mercin, L. ve Alakuş, A. O. (2007). Birey ve Toplum için Sanat Eğitiminin Gerekliliği, D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 9, 14-20.
- Mercin, Levent (2006). Resim Dersini Müze Kaynaklı Oluşturmacı Öğrenme Yaklaşımı Etkinliklerine Göre Uygulamanın Erişime, Kalıcılığa ve Tutuma Etkisi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Mülayim, Selçuk. (1994). Sanata Giriş. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Monaco, James (2001). Bir Film Nasıl Okunur? Sinema Dili, Tarihi ve Kuramı, çev: Ertan Yılmaz., Oğlak Yayıncılık ve Reklamcılık
- Onan, Berna Coşkun. (2005). Sanat Eğitimi Yöntemleri/Yeni Yaklaşımlar, Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Onaran, Alim Şerif (1999), Sinemaya Giriş, Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul.
- Özsoy, V. (2007). Görsel Sanatlar Eğitimi-Resim İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri, (2. Basım) Ankara: Gündüz Yayıncılık.
- Read, Herbert (1981). Sanatın Anlamı, çev: N. Asgari ve Güner İnal, İş Bankası Yayınları.
- UÇAN, Ali (2002). Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar. Gazi Üniversitesi “1. Sanat Eğitimi Sempozyumu.” Ankara, s.1-23.
- YILDIZ, Selahattin (2000). Türkiye’de Sinema Eğitimi. (Yeni İnsan Yeni Sinema dergisinin 7. sayısında yayınlanmıştır.) <http://www.yenifilm.net/2000/12/turkiyede-sinema-egitimi/>

Extended English Summary

Art is one of the most controversial concepts in the literature today. In its simplest and general definition, art is a medium of expression and form. All of the major artistic activities are aimed at telling something to the buyer. When it is approached from this point of view, art is not just the artist's self-expression; It also appears to be an information form at the same time. Therefore, information produced through art; Is as valuable and important as knowledge produced by science or philosophy. It contains useful information as much as science and philosophy when mankind makes sense of the world; But it is different when compared with science and philosophy. Throughout history, when we have defined art as a form of expression, it appears that people have resorted to a variety of ways to express themselves through art, and that these paths and tools reveal various art branches. The visual arts that express some of these arts branches cover a wide range of subjects such as painting, sculpture, architecture, graphic arts, industrial design, applied arts, cinematography, photography, textile, fashion design, ceramics. Theoretical and practical studies related to art education and teaching at every stage, from pre-school to higher education, are called "Visual Arts Education" or "Art Education" in relation to all of these art branches. Art education is defined as the process of providing specific artistic behaviors to individuals individually and methodically, as well as developing and fostering existing artistic abilities of the individuals who receive this education purposefully and methodically, and it includes a form of education in which creativity education is held in the foreground. The cinema that emerged in the late 19th century is one of the newest forms of art. The cinema, which emerged as a technological development in the beginning and then developed as a means of mass communication, has gained a reputation as an art form with its artists discovering the boundaries and potential of this new technology. It is necessary to evaluate the cinema in the recording arts. The recording arts have a much more immediate and direct relationship between the subject matter and the recipient of the art work.

The language of the recording arts is significantly simpler and more accurate than literature. The recording arts have made progress with the progress and contribution of technology in terms of similarity to reality. First, the sound film followed the color cinema closer to reality. Examining cinema and films under the heading of the recording arts is essentially not enough to suggest a functional way to explain this complex phenomenon. Films should be regarded not only as art, but also as a scientific instrument as a technological invention, as well as a popular form of entertainment and a means of mass communication. When the multi-faceted nature of the cinema is understood, it will be easier to approach the education of the cinema as a multi-faceted point of view. The art of cinema has a multidisciplinary structure. For this reason, it is necessary not to ignore the multi-faceted nature of the cinema but also to evaluate the cinema education as a visual art in the art education. Cinematography in our country started in the middle of the 1970s and took its place in academic education as one of the departments of the Faculty of Fine Arts and the Faculty of Communication. However, this binary structure has brought the tendency to treat cinema as a science in the Faculty of Communication and as an art form in Faculty of Fine Arts. Apart from this dual structure, problems such as the fact that the departments that provide education in the field of cinema do not have a resident institutional identity, taking students to Cinema-TV departments by central placement examination, and the fact that the faculties that provide undergraduate education have not technological infrastructure which is the indispensable condition of Cinema- TV area, Education is one of the main problems. One of the vital conditions for cinema education is the technological infrastructure. Infrastructural information about the cinema, which is an art field that is strictly attached to technology and application, will be missing for the students who are studying in the faculties where the technological infrastructure has not been established. Cinema education can not be done without the necessary programs and computers for editing, for example, without the need for cameras, which are essential for image editing. From this point of view, training can not be considered until the technological infrastructure of the cinema departments is completed. Another important problem of cinema education in our country is the problems arising from the academic staff. In this sense, the academic staff who give the theoretical education in the cinema departments and the professional artists who come from the application should take a balanced position. In this study, it was tried to show that the deficiency of the bilateral approach to cinema education was discussed, then cinema was taken as a multidimensional phenomenon and it required an education that was designed to overcome this dual approach. The curriculums of the higher education institutions providing cinema education in our country were examined, compared with the examples in the world and the related literature was searched. As a result, it has been understood that cinema education should also have an approach that takes into account the multidimensional nature of this vehicle.

After understanding the multidimensional nature of the cinema and adopting this approach to cinema, it is necessary to first arrange television and cinema education as having different academic viewpoints, to take students with cinema-TV sections with talent examinations, after the necessary regulations about student profiler, And finally, to establish the technological infrastructure, not only with the budgets of the universities, but also with the application of some applications in order to provide support to the sector.